

PASSFR.EU

A Digital Learning Platform for Generation Z:
Passport to IFRS®

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

A Digital Learning Platform for Generation Z: Passport to IFRS®

Международен МСФО® 7 Финансови инструменти: оповестяване

Funded by the Erasmus+ Program of the European Union. However, European Commission and Turkish National Agency cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

© Copyright 2021, Istanbul University

Международен стандарт за финансово отчитане (МСФО) 7 Финансови инструменти: оповестяване

Съветът по международни счетоводни стандарти стигна до заключението, че потребителите на финансови отчети трябва да са наясно с рисковете, свързани с финансовите инструменти на отчитащите се предприятия, и как те управляват тези рискове. Целта на настоящия стандарт е да се изисква предприятията да правят оповестявания в своите финансови отчети. Благодарение на представената информация ще бъде възможно потребителите на финансови отчети да оценят някои въпроси.

ОБХВАТ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

Първият от тези въпроси е значението на финансовите инструменти по отношение на финансовото състояние и резултатите на предприятието. Вторият е естеството и степента на свързаните с финансовите инструменти рискове, на които е изложено предприятието през периода и на отчетната дата, както и начина, по който то управлява тези рискове (МСФО 7.1). Целите на МСФО 7 са представени на Фигура 1.

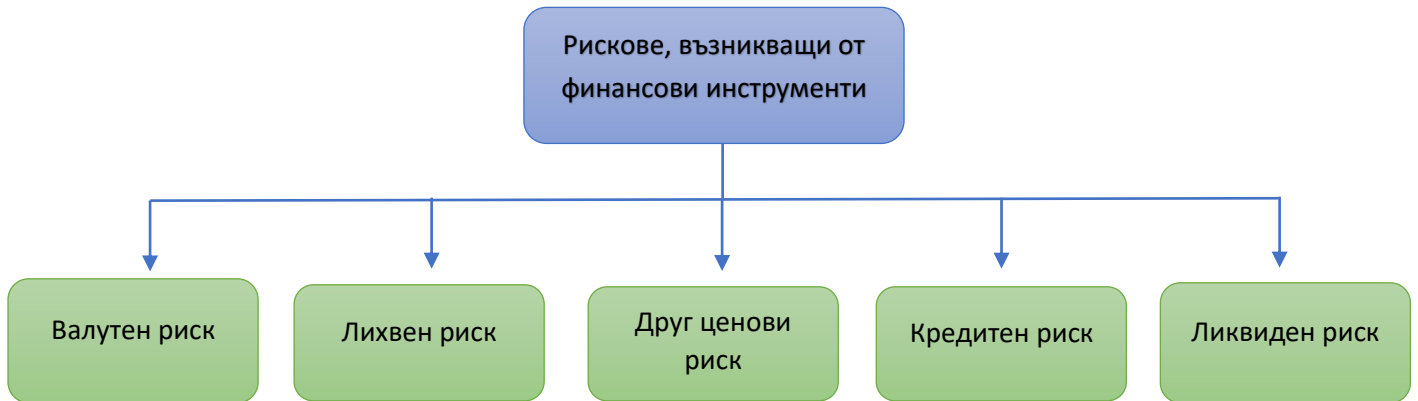
Фигура 1. Цели на МСФО 7

Рисковете, които възникват от финансови инструменти, могат да бъдат класифицирани като валутен риск, лихвен риск, друг ценови риск, кредитен риск и ликвиден риск. Валутен риск възниква по стойността на финансови инструменти в зависимост от обменния курс. Лихвен риск е рискът, произтичащ от колебанията в стойността на финансовия инструмент поради промените в лихвените проценти на пазара. Друг ценови риск е рискът справедливата стойност или бъдещите парични потоци на финансов инструмент да варират поради причини, специфични за

финансовия инструмент или поради причини, засягащи всички финансови инструменти, търгувани на същия пазар. Кредитен риск е рискът, произтичащ от загуби, които могат да възникнат поради неизпълнение на задълженията на една от страните по финансовия инструмент. Ликвиден риск е рискът, произтичащ от невъзможността на предприятието да изпълни задълженията си по отношение на своите финансови задължения (МСФО 7, пар. 32). Рисковете, възникващи от финансови инструменти, са представени на Фигура 2.

Фигура 2. Рискове, възникващи от финансови инструменти

Необходими оповестявания, свързани с финансовото състояние и финансовите резултати

Балансовите стойности на всяка от следните категории, както са дефинирани в МСФО 9, се оповестяват или в отчета за финансовото състояние, или в пояснителните приложения (МСФО 7, пар. 8):

- финансови активи, оценени по справедлива стойност в печалбата или загубата (ССПЗ)
- финансови пасиви, оценени по ССПЗ
- финансови активи, оценени по амортизирана стойност
- финансови пасиви, оценени по амортизирана стойност
- финансови активи, оценени по справедлива стойност през друг всеобхватен доход (ССДВД)

Тези категории са представени на Фигура 3:

Фигура 3. Категории финансови инструменти

Следните финансови активи оценявани по ССДВД се оповестяват от банки.

	Отчетен период (ВЕ)	Предходен период (ВЕ)
Дългови инструменти	X	x
• Котиран на фондовата борса	X	x
• Некотиран	X	-
Удостоверения за акции	X	x
• Котиран на фондовата борса	-	x
• Некотиран	X	-
Допуск за обезценка (-)	(x)	(x)
Общо	X	x

Следните финансови активи оценявани по амортизирана стойност се оповестяват от банки.

Дългови инструменти от публичния сектор оценявани по амортизирана стойност	Отчетен период (ВЕ)	Предходен период (ВЕ)
Държавни облигации	x	x
Съкровищни бонове	x	x
Други дългови инструменти	x	x
Общо	x	x
Финансови активи оценявани по амортизирана стойност	Отчетен период (ВЕ)	Предходен период (ВЕ)
Дългови инструменти	x	x
Котирани на фондовата борса	x	x
Некотирани	x	x
Коректив за обезценка (-)	x	x
Общо	x	x
Промени в рамките на периода на стойността на финансови активи оценявани по амортизирана стойност	Отчетен период (ВЕ)	Предходен период (ВЕ)
<u>Отчет за финансовото състояние в началото на периода</u>	x	x
Разлики в обменните курсове на парични активи	x	x
Закупени активи през периода	x	x
Освободени активи чрез продажба или обратно изкупуване	x	x
Коректив за обезценка (-)	x	x
<u>Отчет за финансовото състояние в края на периода</u>	x	x

Ако предприятието е определило дадени финансови активи или финансови пасиви като отчитани по ССПЗ, то оповестява (МСФО 7, пар. 9):

- максималната експозиция към кредитен риск, на която са изложени отпуснати заеми и вземания към датата на отчета,
- стойността, с която всякакви свързани кредитни деривативи или подобни инструменти намаляват тази максимална изложеност на кредитен риск,
- стойността на промяната през периода и с натрупване в справедливата стойност на финансовия актив, която произтича от промени в кредитния риск на финансовия актив, определена:
 - като стойност на промяната в неговата справедлива стойност, която се дължи на промени в пазарните условия, които пораждат пазарен риск, или
 - чрез използване на алтернативен метод, за който предприятието счита, че представя по-достоверно стойността на промяната в справедливата стойност, която се дължи на промени в кредитния риск на актива.

Оповестяванията, свързани с финансови активи и пасиви, оценявани по ССПЗ, са представени на Фигура 4:

Фигура 4. Оповестявания, свързани с финансови активи и пасиви, оценявани по ССПЗ

Ако предприятие е определило финансов пасив като отчитан по справедлива стойност през печалбата или загубата и е задължено да представи всички промени в справедливата стойност на този пасив, то оповестява (МСФО 7, пар. 10):

- стойността на промяната на справедливата стойност на финансовия пасив (частта, произтичаща от промени в кредитния риск),
- разликата между балансовата стойност на финансовия пасив и сумата, която предприятието по договор трябва да плати на кредитора,
- кумулативна печалба или загуба в рамките на собствения капитал през периода (с обяснение на прехвърлянията),
- реализираната при отписването сума, призната в друг всеобхватен доход, ако пасивът е отписан през периода.

Оповестяванията, свързани с финансови пасиви класифицирани по справедлива стойност в печалбата или загубата (кредитен риск в друг всеобхватен доход) са представени на Фигура 5.

Фигура 5. Оповестявания, свързани с финансови пасиви класифицирани по справедлива стойност в печалбата или загубата (кредитен риск в ДВД)

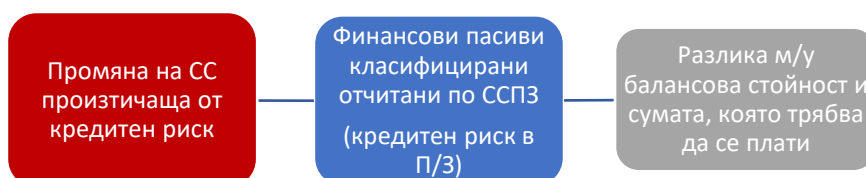

Ако предприятие е определило финансов пасив като отчитан по справедлива стойност през печалбата или загубата в съответствие и е задължено да представи всички промени в справедливата стойност на този пасив (включително ефектите от промените в кредитния риск на пасива) в печалбата или загубата, то оповестява (МСФО 7, пар. 10А):

- стойността на промяната, през периода и с натрупване, на справедливата стойност на финансовия пасив, която произтича от промени в кредитния риск на този пасив;
- разликата между балансовата стойност на финансовия пасив и сумата, която предприятието трябва да плати при настъпване на падежа.

Оповестяванията, свързани с финансови пасиви отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата (кредитен риск в П/З) са представени на Фигура 6.

Фигура 6. Оповестявания, свързани с финансови пасиви отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата (кредитен риск в П/З)

Предприятието оповестява също (МСФО 7, пар: 11):

- Метода (подробно описание), които е използвало, за да спази предходните изисквания за оповестяване,
- Ако предприятието счита, че оповестяването, което е направило в отчета за финансовото състояние или в пояснителните приложения, не представя достоверно промяната в справедливата стойност на финансовия актив или финансовия пасив, която произтича от промени в неговия кредитен риск — причините за достигането до това заключение и релевантните фактори,
- Подробно описание на методологията или методологиите, които е използвало, за да определи дали представянето на ефекта от промените в кредитния риск на пасива в друг всеобхватен доход би породило или засилило несъответствие в печалбата или загубата.

Тези оповестявания са представени на Фигура 7.

Фигура 7. Други оповестявания

Ако предприятието е определило инвестиции в инструменти на собствения капитал, които се оценяват по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, то оповестява (МСФО 7, пар. 11A):

- кои инвестиции в инструменти на собствения капитал са били определени да бъдат оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход,
- причините за използването на настоящото алтернативно представяне,
- справедливата стойност на всяка такава инвестиция към края на отчетния период,
- признатите през периода дивиденди, като се представят отделно тези, свързани с отписаните през отчетния период инвестиции, и тези, свързани с държаните към края на отчетния период инвестиции,

- всички прехвърляния на кумулативна печалба или загуба в рамките на собствения капитал през периода (включително причината за тези прехвърляния).

Оповестяванията, свързани с инвестиции в инструменти на собствения капитал, които се оценяват по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, са представени на Фигура 8.

Фигура 8. Оповестявания, свързани с инвестиции в инструменти на собствения капитал, които се оценяват по справедлива стойност през друг всеобхватен доход

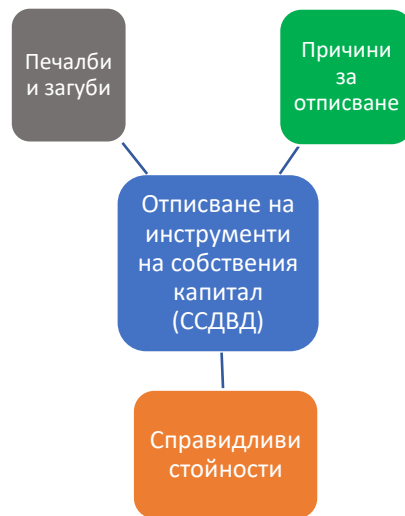

Ако през отчетния период предприятието е отписало инвестиции в инструменти на собствения капитал, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, то оповестява (МСФО 7, пар. 11Б):

- причините за освобождаването от инвестициите,
- справедливата стойност на инвестициите към датата на отписването,
- кумулативната печалба или загуба при освобождаването.

Оповестяванията, свързани с отписване на инвестиции в инструменти на собствения капитал, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, са представени на Фигура 9.

Фигура 9. Оповестявания, свързани с отписване на инвестиции в инструменти на собствения капитал, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход

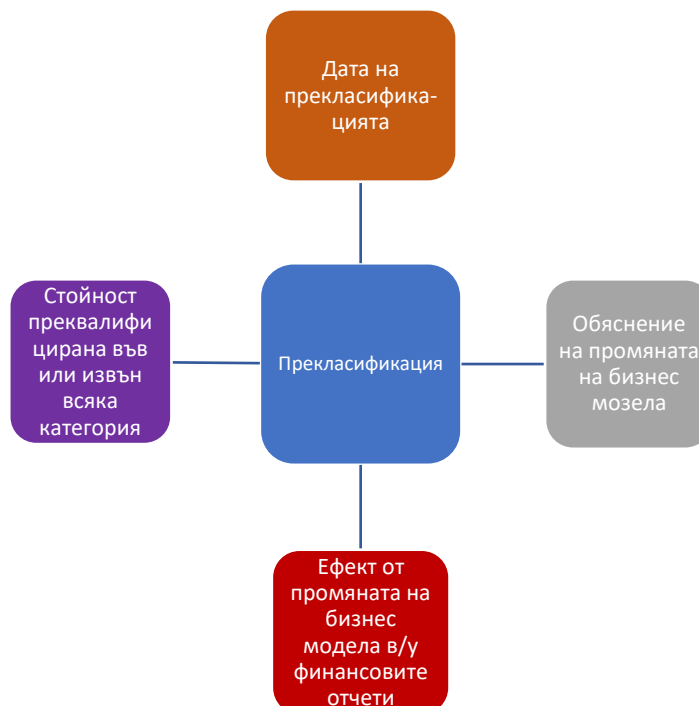

Предприятията могат да прекласифицират техните финансови активи, ако през текущия или предходни отчетни периоди предприятието е прекласифицирало финансови активи, то оповестява (МСФО 7, пар. 12Б):

- датата на прекласификацията;
- подробно обяснение на промяната в бизнес модела;
- качествено описание на ефекта на промяната на бизнес модела върху финансовите отчети на предприятието;
- стойността, която е прекласифицирана във или извън всяка категория.

Оповестяванията, свързани с прекласификация, са представени на Фигура 10.

Фигура 10. Оповестявания, свързани с прекласификация

Ако предприятието прекласифицира активи от категория „оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата“, то оповестява (МСФО 7, 12В):

- ефективния лихвен процент, определен на датата на прекласификацията, и
- признатите лихвени приходи.

Оповестяванията, свързани с прекласификация на активи от категория „оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата“, са представени на Фигура 11.

Фигура 11. Оповестявания, свързани с прекласификация на активи от категория „оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата“

Ако предприятието е прекласифицирало финансови активи от категория „оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход“, то оповестява (МСФО 7, 12Г):

- справедливата стойност на финансовите активи към края на отчетния период, и
- промяната на справедливата стойност, която би била призната (в печалбата или загубата или в друг всеобхватен доход), ако финансовият актив не е бил прекласифициран.

Оповестяванията, свързани с прекласификация на активи от категория „оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход“, са представени на Фигура 12.

Фигура 12. Оповестявания, свързани с прекласификация на активи от категория „оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход“

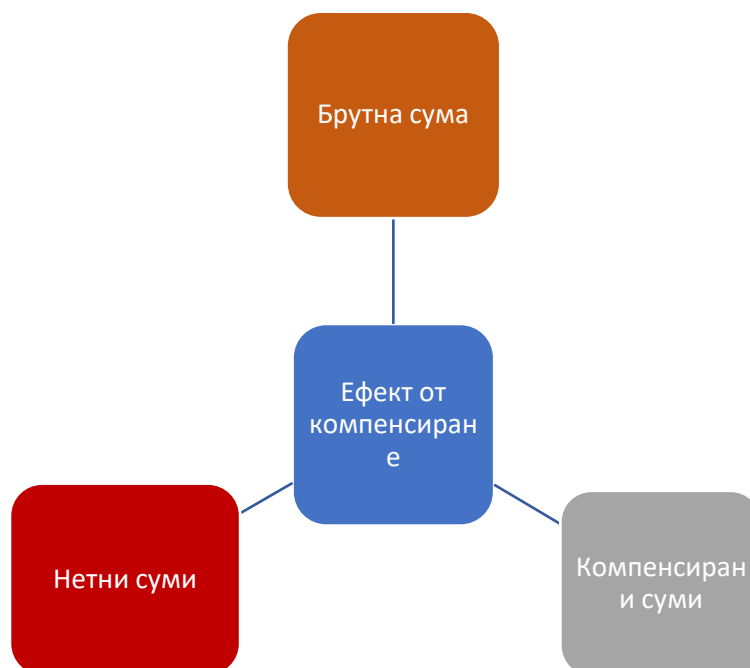

Предприятието трябва да оповестява във финансовите си отчети ефектите от компенсиране на финансови инструменти. Тези оповестявания се прилагат към ефектите или потенциалните ефекти за всички признати финансови активи и пасиви, които се компенсират. Предприятието оповестява следната количествена информация (МСФО 7, пар. 13В):

- общата стойност на признатите финансови активи и признатите финансови пасиви.
- компенсираните в съответствие с критериите в параграф 42 от МСС 32 суми при определянето на нетните суми в отчета за финансовото състояние,
- нетните суми в отчета за финансовото състояние.

Оповестяванията, свързани с ефекти от компенсиране, са представени на Фигура 13.

Фигура 13. Оповестявания, свързани с ефекти от компенсиране

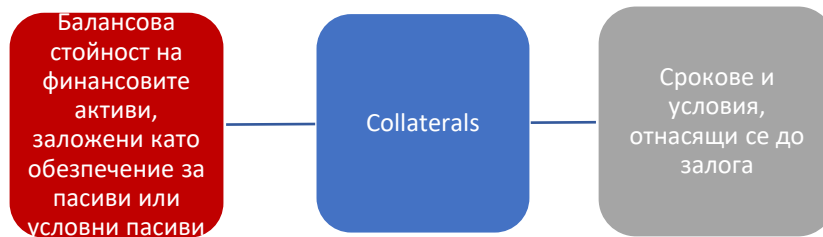

Друга позиция, която предприятието е длъжно да оповестява, са обезпеченията. Предприятието оповестява (МСФО 7, пар. 14):

- балансовата стойност на финансовите активи, които е заложило като обезпечение за пасиви или условни пасиви, включително сумите, които са прекласифицирани в съответствие с МСФО 9.
- сроковете и условията, отнасящи се до залога.

Оповестяванията, свързани с обезпечения, са представени на Фигура 14.

Фигура 14. Оповестявания, свързани с обезпечения

Освен това, предприятието може да държи като обезпечение както финансови, така и нефинансови активи. Ако му е позволено да продава или да залага на свой ред обезпечението, дори когато няма неизпълнение от страна на собственика на обезпечението, то оповестява (МСФО 7, пар. 15):

- справедливата стойност на държаното обезпечение,
- справедливата стойност на всяко такова обезпечение, продадено или зложено повторно,
- дали предприятието има задължение да върне обезпечението, и
- сроковете и условията, свързани с неговото използване на обезпечението.

Оповестяванията, свързани с държани обезпечения, са представени на Фигура 15.

Фигура 15. Оповестявания, свързани с държани обезпечения

Банките оповестяват следната информация относно класификацията и справедливата стойност на обезпечения:

Отчетен период	Корпоративни, търговски и други заеми (ВЕ)	Потребителски заеми (ВЕ)	Кредитни карти (ВЕ)	Финансов лизинг (ВЕ)	Факторинг (ВЕ)	Общо (ВЕ)
Списък за наблюдение	х	х	х	х	-	х
Заеми под правен надзор	х	х	х	-	х	х
Общо	х	х	х	х	х	х
Предходен период	Корпоративни, търговски и други заеми (ВЕ)	Потребителски заеми (ВЕ)	Кредитни карти (ВЕ)	Финансов лизинг (ВЕ)	Факторинг (ВЕ)	Общо (ВЕ)
Списък за наблюдение	х	х	х	х	х	х
Заеми под правен надзор	х	х	х	-	х	х
Общо	х	х	х	х	х	х

За задълженията по кредити, признати на отчетната дата, предприятието оповестява (МСФО 7, пар. 18):

- подробностите за всички неизпълнения през периода на главницата, лихвите, погасителния фонд или сроковете на обратно изкупуване на тези задължения;
- балансовата стойност на задълженията по кредити, които са в неизпълнение на отчетната дата; и
- дали неизпълнението е поправено или сроковете на задълженията по кредити са предоговорени преди финансовите отчети да са одобрени за издаване.

Оповестяванията, свързани със задължения по кредити, са представени на Фигура 16.

Фигура 16. Оповестявания, свързани със задължения по кредити

Предприятието оповестява следните статии на приходите, разходите, печалбите или загубите (МСФО 7, пар. 20):

- промени в справедливата стойност на финансови активи и пасиви, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата.
- финансови пасиви, оценени по амортизирана стойност.
- финансови активи, оценени по амортизирана стойност.
- инвестиции в инструменти на собствения капитал, определени по справедлива стойност през друг всеобхватен доход.
- общ лихвен приход и общ лихвен разход за:
 - финансови активи, оценявани по амортизирана стойност.
 - финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход.
 - финансови пасиви, които не са оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата.
- приходи и разходи за такси, възникващи от:
 - финансови активи и финансови пасиви, които не са отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата.
 - тръстови и други доверителни дейности, които имат за резултат държането или инвестирането на активи от името на физически лица, тръстове, планове за пенсионни доходи и други институции.

Оповестяванията, свързани с приходи, разходи, печалби или загуби, са представени на Фигура 17.

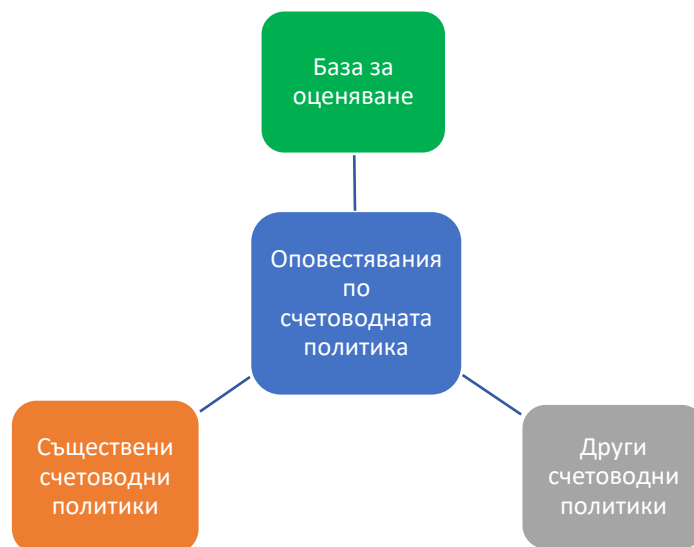
Фигура 17. Оповестявания, свързани с приходи, разходи, печалби или загуби

В съответствие с МСС 1 предприятието оповестява съществена информация за счетоводната политика и за използваната при изготвянето на финансовите отчети база за оценяване на финансовите инструменти, която се очаква да бъде съществена информация за разбирането на финансовите отчети (МСФО 7, 21).

Оповестяванията, свързани със счетоводната политика, са представени на Фигура 18.

Фигура 18. Оповестявания, свързани със счетоводната политика

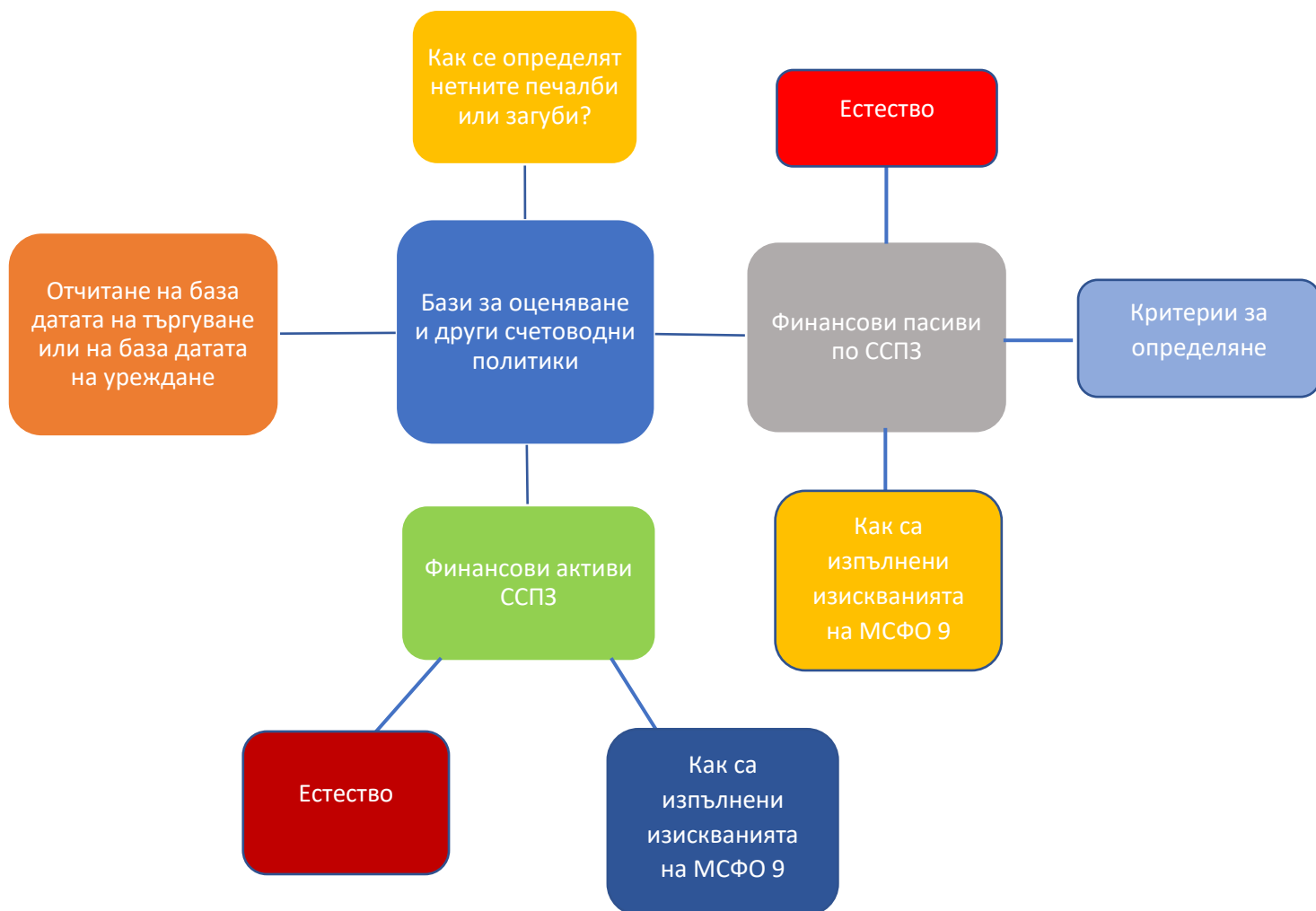

Оповестяването на информация за използваните при изготвянето на финансовите отчети бази и други счетоводни политики за оценяване на финансовите инструменти може да включва (МСФО 7, Б5):

- За финансови пасиви, определени по справедлива стойност през печалбата или загубата:
 - естеството на финансовите пасиви,
 - критериите за такова определяне на тези финансови пасиви при първоначалното признаване, и
 - как предприятието е удовлетворило условията на МСФО 9 за такова определяне.
- За финансови активи, определени по справедлива стойност през печалбата или загубата:
 - естеството на финансовите активи, и
 - как предприятието е удовлетворило условията на МСФО 9 за такова определяне.
- Дали редовните покупки и продажби на финансови активи се отчитат на база датата на търгуване или на база датата на уреждане,
- Как се определят нетните печалби или нетните загуби за всяка категория финансови инструменти.

Оповестяванията, свързани с използваните бази за оценяване и други счетоводни политики, са представени на Фигура 19.

Фигура 19. Оповестявания, свързани с използваните бази за оценяване и други счетоводни политики

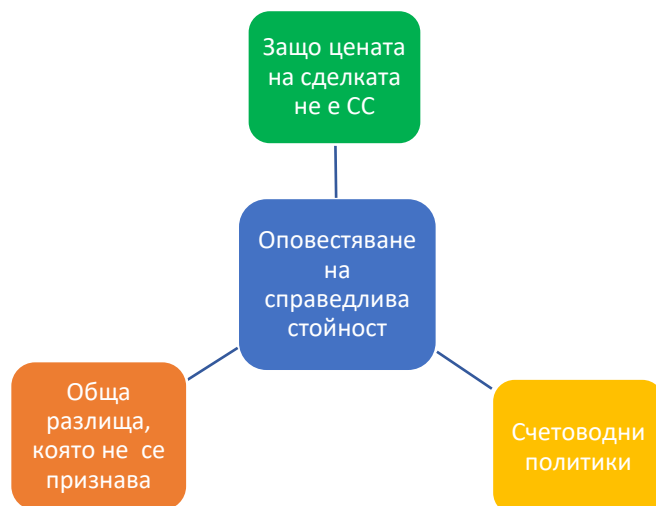

Предприятието не е длъжно да оповестява справедливата стойност на финансови инструменти (краткосрочни търговски вземания и задължения, пасиви по лизинг), чиято балансова стойност е близка до справедливата им стойност. Справедливата стойност на всеки клас финансови активи и пасиви, различни от тях, се оповестява по начин, който позволява тя да бъде сравнена с балансовата стойност (МСФО 7, 25, 29). Ако справедливата стойност не може да бъде определена с помощта на техника за оценяване, която използва пазарна информация или котирана цена на подобен актив или пасив. В такива случаи, когато финансовият актив или финансовият пасив се признават първоначално, печалбата или загубата не се отразява във финансовите отчети. Предприятието, което се натъква на такава ситуация, трябва да оповести следната информация по отношение на класовете финансови активи и пасиви (МСФО 7, 28):

- своята счетоводна политика за признаване в печалбата или загубата на разликата между справедливата стойност при първоначалното признаване и цената на сделката,
- съвкупната разлика, която все пак трябва да бъде призната в печалбата или загубата в началото и края на периода, и равнението на промените в салдото на тази разлика,
- основанието предприятието да заключи, че цената на сделката не е най-доброто доказателство за справедливата стойност.

Оповестяванията, свързани с оповестяване на справедлива стойност, са представени на Фигура 20.

Фигура 20. Оповестявания, свързани с оповестяване на справедлива стойност

Пример за оповестявания по справедлива стойност, които една банка трябва да представи в своите финансови отчети по отношение на своите финансови активи и пасиви.

	Балансова стойност		Справедлива стойност	
	Отчетен период (ВЕ)	Предходен период (ВЕ)	Отчетен период (ВЕ)	Предходен период (ВЕ)
Финансови активи	X	x	x	x
• Вземания от паричния пазар	X	x	x	x
• Банки	X	x	x	x
• Финансови активи по ССДВД	X	x	x	x
• Финансови активи по амортизирана стойност	X	x	x	x
• Заеми	X	x	x	x
Финансови пасиви	X	x	x	x
• Банкови депозити	X	x	x	x
• Други депозити	X	x	x	x
• Средства, заети от други финансови институции	X	x	x	x
• Финансови пасиви по ССПЗ	X	x	x	x
• Подчинени заеми	x	x	x	x
• Емитирани търгуеми ценни книжа	x	x	x	x
• Други задължения	x	x	x	x

Отчетен период	ниво 1 (ВЕ)	ниво 2 (ВЕ)	ниво 3 (ВЕ)	Общо (ВЕ)
Финансови активи с промяна в справедливата стойност призната в отчета за печалбата или загубата	x	x	x	x
Финансови активи с промяна в справедливата стойност призната в отчета за другия всеобхватен доход	x	x	x	x
Деривативни финансови активи	x	x	x	x
Общо активи	x	x	x	x
Деривативни финансови пасиви	x	x	x	x
Финансови пасиви по ССПЗ	x	x	x	x
Общо пасиви	x	x	x	x
Предходен период	ниво 1 (ВЕ)	ниво 2 (ВЕ)	ниво 3 (ВЕ)	Общо (ВЕ)
Финансови активи с промяна в справедливата стойност призната в отчета за печалбата или загубата	x	x	x	x
Финансови активи с промяна в справедливата стойност призната в отчета за другия всеобхватен доход	x	x	x	x
Деривативни финансови активи	x	x	x	x
Общо активи	x	x	x	x
Деривативни финансови пасиви	x	x	x	x
Финансови пасиви по ССПЗ	x	x	x	x
Общо пасиви	x	x	x	x

Оповестявания относно естеството и степента на рисковете, възникващи от финансови инструменти

Предприятието оповестява информация, която позволява на ползвателите на неговите финансови отчети да оценят естеството и степента на рисковете, възникващи от финансови инструменти, на които то е изложено. Тези рискове обикновено включват кредитен риск, ликвиден риск и пазарен риск. Предприятието е длъжно да оповестява количествена и качествена информация за тези рискове.

Качествените оповестявания за всеки вид риск, възникващ от финансови инструменти, са (МСФО 7, пар. 33):

- излаганията на риск и как възникват те;
- цели, политика, процеси и методи за оценяване за управление на риска;
- промени в оповестяванията по горните два пункта от предходния период.

Оповестяванията, свързани с качествените оповестявания, са представени на Фигура 21.

Фигура 21. Оповестявания, свързани с качествените оповестявания

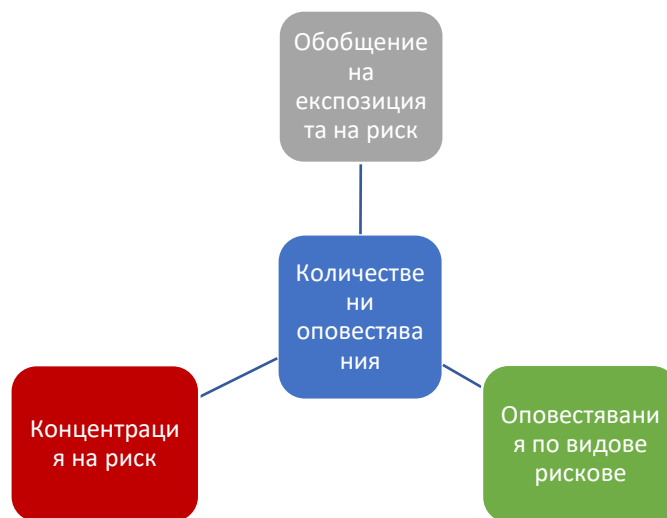

За всеки вид риск, възникващ от финансови инструменти, предприятието прави следните количествени оповестявания (МСФО 7, пар. 34):

- обобщени количествени данни относно степента на изложеност на този риск
- дотолкова, доколкото не са предвидени в съответствие с предходното изискване, оповестяванията по видове рискове (кредитен риск, ликвиден риск, пазарен риск и т.н.)
- концентрациите на риск, ако не става ясно от направените в съответствие с предходните две изисквания оповестявания.

Оповестяванията, свързани с количествените оповестявания, са представени на Фигура 22.

Фигура 22. Оповестявания, свързани с количествените оповестявания

Ефектът от кредитния риск върху размера, времевите параметри и несигурността на бъдещите парични потоци се оповестява за ползвателите на финансовите отчети. Оповестяването на кредитния риск трябва да включва (МСФО 7, пар. 35Б):

- информация за практиките, прилагани от предприятието във връзка с управлението на кредитния риск, и начина, по който те се отнасят до признаването и оценяването на очакваните кредитни загуби, включително методите, допусканията и информацията, използвани за измерване на очакваните кредитни загуби;
- количествена и качествена информация, която дава възможност на ползвателите на финансовите отчети да оценят сумите във финансовите отчети, произтичащи от очаквани кредитни загуби (включително промени в размера на очакваните кредитни загуби и причините за тези промени); и
- информация за експозицията на предприятието към кредитен риск (включително значителни концентрации на кредитен риск).

Оповестяванията, свързани с кредитния риск, са представени на Фигура 23.

Фигура 23. Оповестявания, свързани с кредитния риск

Предприятието трябва да оповести следната информация относно своите практики за управление на кредитния риск (МСФО 7, пар. 35E):

- как е определило дали кредитният риск по финансовите инструменти се е увеличил значително след първоначалното признаване, включително:
 - как се счита, че финансовите инструменти са с нисък кредитен риск и
 - как е била оборена презумпцията, че е налице значително увеличение на кредитен риск след първоначалното признаване, когато просрочието по финансовите активи е повече от 30 дни.
- прилаганата от предприятието дефиниция за неизпълнение,
- начина, по който инструментите са групирани, ако очакваните кредитни загуби са оценени на колективна основа,
- по какъв начин предприятието определя кои финансови активи са с кредитна обезценка,
- прилаганата от предприятието политика по отношение на отписванията (включително показатели за липсата на разумни очаквания за възстановяване и информацията относно политиката по отношение на финансови активи, които са отписани, но са все още предмет на мерки по принудително изпълнение),
- как са изменени договорните парични потоци по финансови активи, включително:
 - как предприятието определя дали кредитният риск по финансов актив, който е бил изменен, докато корективът за загуби е бил оценяван в размер, равен на очакваните кредитни загуби за целия срок на инструмента, се е подобрил до такава степен, че корективът за загуби да бъде оценяван отново в размер, равен на очакваните кредитни загуби за 12 месеца, и
 - как предприятието следи до каква степен корективът за загуби по финансови активи, отговарящ на критериите по предходната подточка, впоследствие бива преизчислен в размер, равен на очакваните кредитни загуби за целия срок на инструмента.

Оповестяванията, свързани с практиките за управление на кредитния риск, са представени на Фигура 24.

Фигура 24. Оповестявания, свързани с практиките за управление на кредитния риск

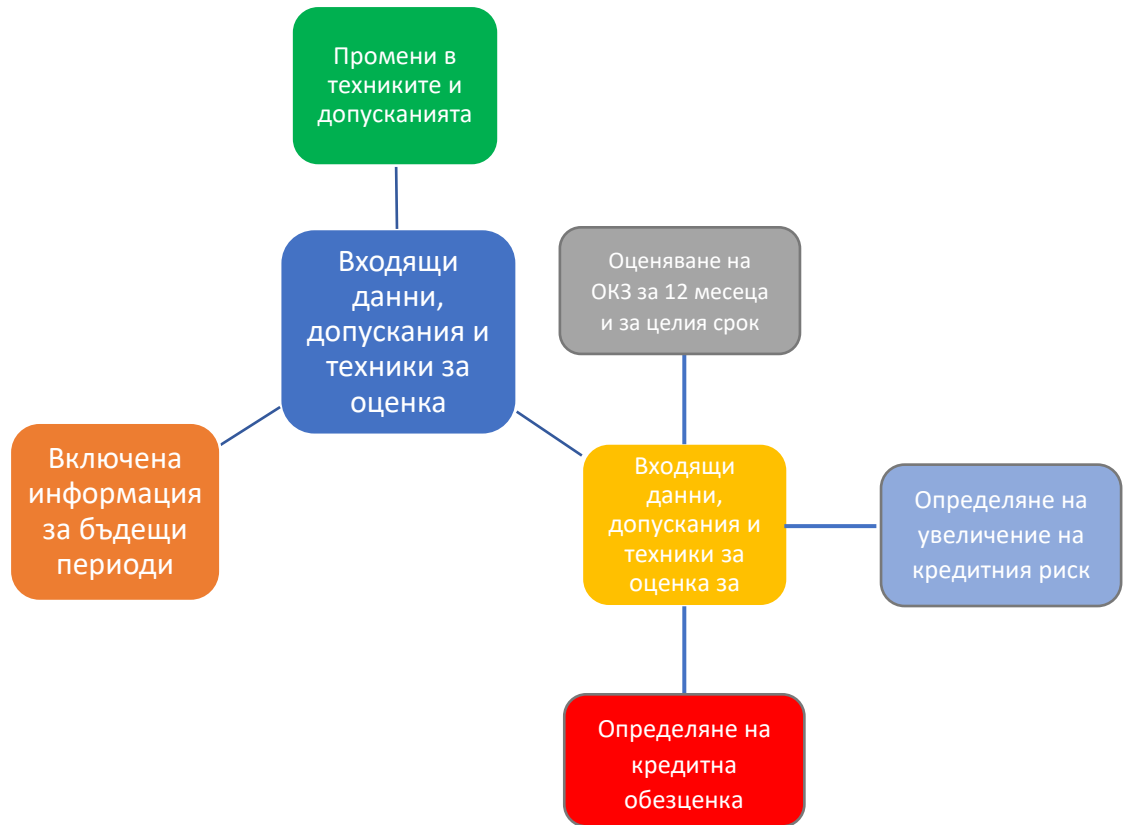

Предприятието обяснява входящите данни, допусканията и техниките за оценка на модела, който то използва за прилагане на изискванията на МСФО 9. За тази цел предприятието оповестява (МСФО 7, 35Ж):

- основата на входящите данни и допусканията и техниките за оценка, използвани за:
 - оценяване на очакваните кредитни загуби за 12 месеца и за целия срок на инструмента,
 - определяне на това дали кредитният риск на финансовия инструмент се е увеличил значително след първоначалното признаване; и
 - определяне на това дали финансовият актив е финансов актив с кредитна обезценка.
- по какъв начин информацията за бъдещи периоди се включва в процеса на определяне на очаквани кредитни загуби (включително използването на макроикономическа информация); и
- направените през отчетния период промени в техниките за оценка или съществените предположения, както и причините за тези промени.

Оповестяванията, свързани с входящите данни, допусканията и техниките за оценка на модела, са представени на Фигура 25.

Фигура 25. Оповестявания, свързани с входящите данни, допусканията и техниките за оценка на модела

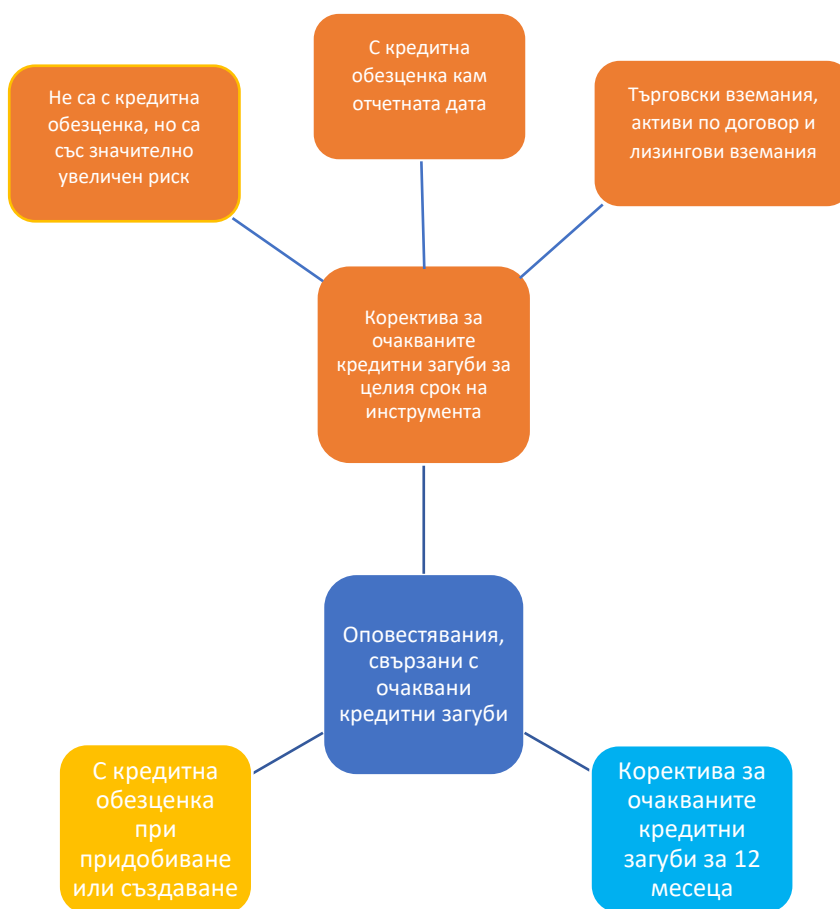

За да обясни промените в коректива за загуби и причините за тези промени, предприятието представя в табличен формат за всеки клас финансови инструменти равнение между началното и крайното салдо на коректива за загуби, като посочва поотделно промените през периода за (МСФО 7, пар. 353):

- коректива за загуби, оценяван в размер, равен на очакваните кредитни загуби за 12 месеца,
- коректива за загуби, оценяван в размер, равен на очакваните кредитни загуби за целия срок на инструмента, за:
 - финансови инструменти, чийто кредитен риск се е увеличил значително след първоначалното признаване, но не са финансови активи с кредитна обезценка.
 - финансови активи, които не са закупени или първоначално създадени финансови активи с кредитна обезценка, но са с кредитна обезценка към отчетната дата; и
 - търговски вземания, активи по договор или лизингови вземания, корективът за загуби по които се измерва съгласно МСФО 9.
- финансови активи, които са закупени или първоначално създадени с кредитна обезценка.

Оповестяванията, свързани с очакваните кредитни загуби, са представени на Фигура 26.

Фигура 26. Оповестявания, свързани с очакваните кредитни загуби

За да се даде възможност на ползвателите на финансовите отчети да разберат промените в коректива за загуби, предприятието предоставя обяснение на начина, по който значителните промени в брутната балансова стойност на финансовите инструменти през периода са допринесли за промените в коректива за загуби. Информацията се предоставя отделно за финансовите инструменти, които представляват коректив за загуби, и включва съответната качествена и количествена информация. Промените в брутната балансова стойност на финансовите инструменти, допринесли за коректива за загуби, могат да включват например (МСФО 7, 35И):

- промени поради финансови инструменти, първоначално създадени или придобити по време на отчетния период,
- изменение на договорните парични потоци по финансови активи, които не водят до отписване на тези финансови активи в съответствие с МСФО 9,
- промени поради финансови инструменти, чието признаване е било преустановено (включително тези, които са били отписани) по време на отчетния период; и
- промени вследствие на начина на оценяване на коректива за загуби — в размер, равен на очакваните кредитни загуби за 12 месеца или за целия срок на инструмента.

Оповестяванията, свързани с промени в брутната балансова стойност, които са допринесли за промени в коректива за загуби, са представени на Фигура 27.

Фигура 27. Оповестявания, свързани с промени в брутната балансова стойност, които са допринесли за промени в коректива за загуби

Предприятието трябва да оповести измененията на договорните парични потоци по финансови активи, които не са довели до отписване, както и въздействието на тези изменения върху оценката на очакваните кредитни загуби. За тази цел се оповестяват следните обяснения:

- нетната печалба или загуба от изменението (финансови активи признати по амортизирана стойност и очакваните кредитни загуби за целия срок на инструмента преди изменението)
- брутната балансова стойност към края на отчетния период на финансовите активи, които са били изменени след първоначално признаване и за които по време на отчетния период корективът за загуби е променен до размер, равен на очакваните кредитни загуби за 12 месеца.

Оповестяванията, свързани с изменения на договорните парични потоци въздействието им върху очакваните кредитни загуби, са представени на Фигура 28.

**Фигура 28. Оповестявания, свързани с изменения на договорните парични потоци
въздействието им върху очакваните кредитни загуби**

Предприятието оповестява въздействието, което обезпечението и други кредитни подобрения оказват върху сумите, произтичащи от очакваните кредитни загуби, за всеки клас финансови инструменти както следва (МСФО 7, пар. 35К):

- максимална изложеност на кредитен риск в края на отчетния период, без да се вземат предвид каквито и да било държани обезпечения или други кредитни подобрения;
- обезпеченията, държани като гаранции, и други кредитни подобрения, включително следните пояснения:
 - на естеството и качеството на държаното обезпечение,
 - промени в политиката на предприятието по отношение на обезпеченията;
 - финансовите инструменти, за които предприятието не е признало коректив за загуби поради обезпечението.
- количествена информация относно държаното обезпечение и други кредитни подобрения за финансовите активи, които са с кредитна обезценка към отчетната дата.

Оповестяванията, свързани с обезпечения и кредитни подобрения, са представени на Фигура 29.

Фигура 29. Оповестявания, свързани с обезпечения и кредитни подобрения

За да даде възможност на ползвателите на финансовите отчети да оценят изложеността на предприятието на кредитен риск и да разберат неговите значителни концентрации на кредитен риск, предприятието оповестява, по рейтингови класове на кредитния риск, брутната балансова стойност на финансовите активи, както и изложеността на кредитен риск по кредитни ангажименти и договори за финансова гаранция. Тази информация се предоставя отделно за финансовите инструменти (МСФО 7, пар. 35 М):

- за които се оценява коректива за загуби в размер, равен на очакваните кредитни загуби за 12 месеца;
- за които се оценява коректива за загуби в размер, равен на очакваните кредитни загуби за целия срок на инструмента, и които са
 - финансови инструменти, чийто кредитен риск се е увеличил значително след първоначалното признаване, но не са финансови активи с кредитна обезценка,
 - финансови активи, които са с кредитна обезценка към отчетната дата; и
 - търговски вземания, активи по договор или лизингови вземания, корективът за загуби по които се измерва съгласно МСФО 9.
- които са закупени или първоначално създадени финансови активи с кредитна обезценка.

Оповестяванията, свързани с изложеността на кредитен риск, са представени на Фигура 30.

Фигура 30. Оповестявания, свързани с изложеността на кредитен риск

Пример за такова оповестяване е анализът на просрочените вземания и информация за очакваните кредитни загуби на банкови заеми:

	Отчетен период (ВЕ)	Предходен период (ВЕ)
просрочени от 1 до 30 дни	х	х
просрочени от 31 до 60 дни	х	х
просрочени от 61 до 90 дни	х	х
просрочени от 91 до 180 дни	х	х
Общо	х	х

	Етап 1 (очаквана кредитна загуба за 12 месеца) (ВЕ)	Етап 2 (очаквана кредитна загуба за целия срок) (ВЕ)	Етап 3 (очаквана кредитна загуба за целия срок - неизпълнение) (ВЕ)	Общо (ВЕ)
Начало на периода (1 януари 202X г.)	x	x	X	x
Добавени	x	x	X	x
Извадени	(x)	(x)	(x)	(x)
Необслужвани	(x)	(x)	(x)	(x)
Отписани	(x)	(x)	(x)	(x)
Прехвърлени на етап 1	x	x	(x)	x
Прехвърлени на етап 2	(x)	x	x	x
Прехвърлени на етап 3	x	(x)	x	x
Край на периода	x	x	x	x
Начало на периода (1 януари 202X-1 г.)	x	x	x	x
Добавени	x	x	x	x
Извадени	(x)	(x)	(x)	(x)
Необслужвани	(x)	(x)	(x)	(x)
Отписани	(x)	(x)	(x)	(x)
Прехвърлени на етап 1	x	x	(x)	(x)
Прехвърлени на етап 2	x	(x)	x	x
Прехвърлени на етап 3	x	x	x	(x)
Край на периода	x	x	x	x

Пример за общата информация, която банката трябва да оповести относно техниките за намаляване на кредитния риск.

Отчетен период	Необезпечени експозиции: балансова стойност съгласно МСС (ВЕ)	Експозиции с обезпечение (ВЕ)	Обезпечена част от експозиции с обезпечение (ВЕ)	Експозиции обезпечени с финансови гаранции (ВЕ)	Обезпечена част от експозиции обезпечени с финансови гаранции (ВЕ)	Експозиции обезпечени с кредитни деривативи (ВЕ)	Обезпечена част от експозиции обезпечени с кредитни деривативи (ВЕ)
Заеми	x	x	x	x	x	x	x
Дългови инструменти	x	x	x	x	x	x	x
ОБЩО	x	x	x	x	x	x	x
От които в неизпълнение	x	x	x	x	x	x	x
Предходен период	Необезпечени експозиции: балансова стойност съгласно МСС (ВЕ)	Експозиции с обезпечение (ВЕ)	Обезпечена част от експозиции с обезпечение (ВЕ)	Експозиции обезпечени с финансови гаранции (ВЕ)	Обезпечена част от експозиции обезпечени с финансови гаранции (ВЕ)	Експозиции обезпечени с кредитни деривативи (ВЕ)	Обезпечена част от експозиции обезпечени с кредитни деривативи (ВЕ)
Заеми	x	x	x	x	x	x	x
Дългови инструменти	x	x	x	x	x	x	x
ОБЩО	x	x	x	x	x	x	x
От които в неизпълнение	x	x	x	x	x	x	x

Предприятието оповестява ликвидния риск, свързан с държаните от него финансови инструменти. Тези оповестявания трябва да съдържат следната информация (МСФО 7, пар. 39):

- анализ на падежа на недеривативните финансови задължения
- анализ на падежа на деривативните финансови задължения,
- писание как то управлява този ликвидния риск, произтичащ от недеривативни и деривативни финансови задължения.

Оповестяванията, свързани с ликвидния риск, са представени на Фигура 31.

Фигура 31. Оповестявания, свързани с ликвидния риск

Оставащите срокове на падеж на финансови пасиви, оповестявани от банката по отношение на ликвидния риск в, са представени в таблицата по-долу.

Отчетен период	Незабавно изискуеми и до 1 месец (ВЕ)	От 1 до 3 месеца (ВЕ)	От 3 до 12 месеца (ВЕ)	От 1 до 5 години (ВЕ)	Над 5 години (ВЕ)	Общо (ВЕ)
Задължения	x	x	x	x	x	x
Депозити	x	x	x	x	x	x
Заеми	x	x	x	x	x	x
Финансови пасиви по ССПЗ	x	x	x	x	x	x
Фондове от паричния пазар	x	x	x	x	x	x
Субординирани заеми	x	x	x	x	x	x
Емитирани търгуеми инструменти	x	x	x	x	x	x
Общо	x	x	x	x	x	x
Предходен период	Незабавно изискуеми и до 1 месец (ВЕ)	От 1 до 3 месеца (ВЕ)	От 3 до 12 месеца (ВЕ)	От 1 до 5 години (ВЕ)	Над 5 години (ВЕ)	Общо (ВЕ)
Задължения	x	x	x	x	x	x
Депозити	x	x	x	x	x	x
Заеми	x	x	x	x	x	x
Финансови пасиви по ССПЗ	x	x	x	x	x	x
Фондове от паричния пазар	x	x	x	x	x	x
Субординирани заеми	x	x	x	x	x	x
Емитирани търгуеми инструменти	x	x	x	x	x	x
Total	x	x	x	x	x	x

Друг вид риск, който предприятието трябва да оповестява за потребителите на финансови отчети, е пазарният риск. Оповестяванията, свързани с пазарния риск, са анализ на чувствителността и други оповестявания за пазарен риск. Предприятието оповестява следната информация относно анализа на чувствителността (МСФО 7, пар. 40):

- анализ на чувствителността към всеки вид пазарен риск, на който е изложено предприятието на отчетната дата (Тези оповестявания показват влиянието на промените на риска върху печалбата, загубата или собственият капитал),
- методите и предположенията, използвани при изготвянето на анализа на чувствителността; и
- промените от предходния период в използваните методи и предположения, както и причините за тези промени.

Оповестяванията, свързани с пазарния риск (анализа на чувствителността), са представени на Фигура 32.

Фигура 32. Оповестявания, свързани с пазарния риск (анализа на чувствителността)

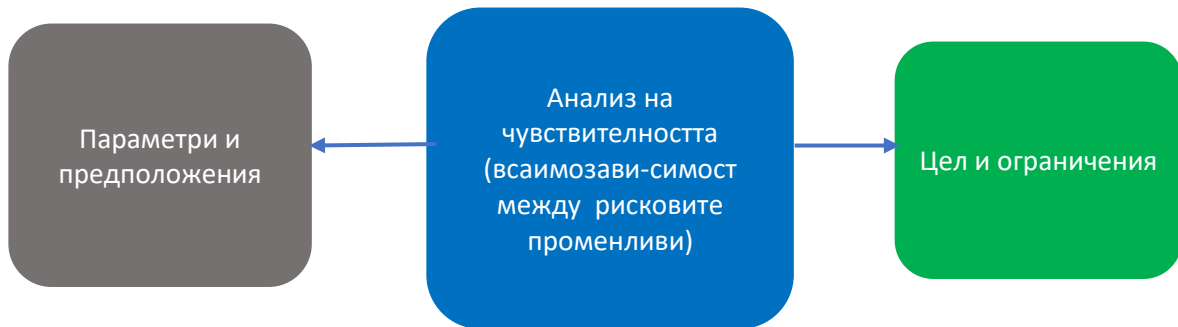

Ако предприятието изготвя анализ на чувствителността, който отразява взаимозависимостите между рисковите променливи (например лихвени проценти и валутни курсове) и го използва, за да управлява финансовите рискове, то може да използва този анализ на чувствителността на мястото на анализа, описан в предходния параграф. В такива случаи предприятието оповестява също (МСФО 7, пар. 41):

- обяснение на метода, използван при изготвянето на такъв анализ на чувствителността, и на главните параметри и предположения, залегнали в основата на предоставяните данни; и
- обяснение на целта на използвания метод и ограниченията, които могат да доведат до информация, непълно отразяваща справедливата стойност на въпросните активи и пасиви.

Оповестяванията, свързани с анализа на чувствителността, са представени на Фигура 33.

Фигура 33. Оповестявания, свързани с анализа на чувствителността

В таблицата по-долу е представен анализът на чувствителността към валутен риск, представен от банка в нейните оповестявания. Оповестена е чувствителността на банката към 15% промяна на валутните курсове (USD и EUR). 15% промяна е предполагаемата промяна на паритета, пред която банката може да бъде изправена при евентуално колебание, използвано в стрес тест сценариите.

	Отчетен период	Предходен период
Промяна в обменните курсове	Ефект върху печалбата/загубата	Ефект върху печалбата/загубата
(+) 15%	x	x
(-) 15%	(x)	(x)